

แนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ปลอดภัย
เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
Approaches to Safe Tourism Management for Tourists in Koh Yo,
Mueang District Songkhla Province

¹นพรัตน์ บุญเพียรผล และ ²พรทิพย์ เรืองธรรม

¹Nopparat Boonpienpon and ²Porntip Ruengtam

¹คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร

²คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ผังเมืองและนฤมิตศิลป์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹Faculty of Management Science, Silpakorn University, Thailand

²Faculty of Architecture, Urban Design and Creative Arts, Mahasarakham University, Thailand

E-mail: ¹nopparat@ms.su.ac.th, ²porntip.r@msu.ac.th

Received August 2, 2021; Revised September 22, 2021; Accepted October 13, 2021

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์และนำเสนอปัจจัยด้านการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ (2) เพื่อหาแนวทางด้านการจัดการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ การวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักท่องเที่ยว จำนวน 309 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบบังเอิญ เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวในเรื่อง ปัจจัยด้านการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเป็นเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้าง

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องแนวทางการจัดการสิ่งแวดล้อมควบคู่ไปกับการออกใบเพื่อมวลชน ซึ่งประกอบด้วยการจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ, การจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์ ที่มองเห็นได้ชัดและการจัดให้มีประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออกได้ ในส่วนของเรื่องแนวทางการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ประกอบด้วย การจัดให้มีเจล/แอลกอฮอล์ล้างมือ ณ จุดบริการต่าง ๆ และการจัดให้มีประกาศข้อควรปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะ และในเรื่องแนวทาง การบริหารจัดการระบบป้องกันเพลิงไหม้การจัดให้มีไฟสัญญาณฉุกเฉิน สัญญาณเตือนเมื่อเกิดอัคคีภัย และการจัดให้มีทางหนีไฟ และมีจุดรวมพล โดยแนวทางการบริหาร

จัดการดังกล่าวจะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยในพื้นที่เกาะยอให้ยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; ความปลอดภัย; นักท่องเที่ยว; เกาะยอ; จังหวัดสงขลา

Abstract

This article aimed to (1) study factors affecting safety tourism perceptions of tourists in Tumbon Koh Yo, Amphoe Mueang, Songkhla, Thailand; and (2) design a safe tourism model for tourists in Tumbon Koh Yo. The samples of this qualitative research were 309 tourists who were traveling in Tumbon Koh Yo. They were selected by accidental sampling. The instrument for collecting data was the questionnaire to survey the tourists' opinions on the factors affecting safety tourism perceptions. The data were analyzed using descriptive statistics and the structural model.

The research results were found as follows: The safe tourism model for tourists in Tumbon Koh Yo, Amphoe Mueang, Songkhla, Thailand requires an emphasis on general facilities of which practicality is based on the universal design concept which includes the arrangement of parking spaces for the disabled, noticeable signboards that can be seen clearly day and night, and doors which are wide enough to allow wheelchair access. In response to the preventive measures for COVID-19, hand sanitizer gel or alcohol should be placed at various service areas, and users of buildings should be kept informed regularly about COVID-19 prevention guidelines. In terms of fire prevention, firefighting equipment such as fire extinguishers, fire hose cabinets, fire sprinklers or nozzles, emergency signal lights, and fire alarms should be made available; and a fire escape and an assembly point should also be provided. In this regard, the arrangements will add value to tourism, and promote the sustainability of safe tourism in Tumbon Koh Yo, Amphoe Mueang, Songkhla, Thailand.

Keywords: Management; Safety; Tourist; Koh Yo; Songkhla Province

บทนำ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID-19 ส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนและเศรษฐกิจในหลายประเทศทั่วโลกโดยเฉพาะอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทย (Siamrath, 2020) กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การฟื้นฟูการท่องเที่ยว

โดยการให้ความสำคัญกับการกระตุ้นการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศภายใต้ความปกติใหม่ กระตุ้นไทยเที่ยวไทยด้วยรูปแบบการเดินทางท่องเที่ยวที่ปลอดภัยต่อสุขภาพและบริการที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างรับผิดชอบ ภายใต้นโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยว 4 ประการ คือ ความปลอดภัย ความสะอาด ความเป็นธรรม และกระจายรายได้สู่ชุมชน เพื่อลดความเหลื่อมล้ำสู่ความยั่งยืน (Ministry of Tourism and Sports, 2021)

ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ถือเป็นประเด็นที่สำคัญสำหรับการพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวในทุก ๆ แหล่งท่องเที่ยวโดยสอดคล้องกับนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (Ministry of Tourism and Sports, 2021) โดยมียุทธศาสตร์ 5R เป็นกลไกในการขับเคลื่อน (Bangkokbiznews, 2020) ซึ่ง 1 ใน 5 ของยุทธศาสตร์ 5R นั้นกล่าวถึง การใช้วิธีสื่อสารการตลาดด้วยภาพลักษณ์ใหม่ทำให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาตินึกถึงและตัดสินใจเลือกเดินทางท่องเที่ยวด้วยแนวทาง Go Top สร้างความประทับใจประเทศไทยเป็นหนึ่งในใจของนักท่องเที่ยว และแนวทาง Go Confident สร้างความเชื่อมั่นในคุณค่าแบรนด์ Amazing Thailand ด้านความปลอดภัย ทำให้นักท่องเที่ยวมั่นใจว่าจะมีความสุขเมื่อได้มาและกลับไปอย่างปลอดภัย (Bangkokbiznews, 2020) ดังนั้นที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคส่วนต่าง ๆ ต้องให้ความสำคัญ และพัฒนาในเรื่องดังกล่าวเพื่อยกระดับศักยภาพของพื้นที่และสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว ความร่วมมือร่วมใจในการแก้ไขปัญหาในสถานการณ์ฉุกเฉิน และการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา เป็นสิ่งสำคัญในการกำหนดรูปแบบของการช่วยเหลือโดยที่ชุมชนมีส่วนเกี่ยวข้อง ภาครัฐและเอกชนจึงควรมีการพัฒนา รูปแบบของการจัดการความปลอดภัย การเตือนภัย การเฝ้าระวัง ตลอดจนการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดเหตุการณ์ความไม่ปลอดภัยขึ้นกับนักท่องเที่ยวเหมือนดังที่กล่าวมาในข้างต้น ให้กับทุกแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยเพื่อการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน

แหล่งท่องเที่ยวในตำบลเกาะยอ จังหวัดสงขลา นั้นมีอยู่มากมายหลายประเภท ซึ่งสามารถจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวและจัดกลุ่มตามรูปแบบการท่องเที่ยวได้ดังนี้ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีจำนวน 4 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม มีจำนวน 12 แห่ง แหล่งท่องเที่ยวในความสนใจพิเศษ มีจำนวน 7 แห่ง รวมถึงสถานที่สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวแบ่งตามประเภท ได้แก่ ประเภทที่พักแรมมีจำนวน 15 แห่ง ประเภทร้านอาหาร 19 แห่ง ประเภทร้านค้าเครื่องดื่ม 12 แห่ง หน่วยงานราชการ 2 แห่ง และอื่น ๆ มีจำนวน 2 แห่ง รวมจำนวนแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญและสถานที่สนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวมีจำนวนทั้งสิ้น 73 แห่ง (Ruengtam, 2020)

ดังนั้น การวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา นี้ จะมีส่วนช่วยกำหนดแนวทางการสร้างความปลอดภัยในชุมชนให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ซึ่งหากชุมชนมีความเข้มแข็ง พร้อมทั้งจะรายงานข้อมูลเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นบริเวณเกาะยอให้กับ

หน่วยงานภาครัฐและเอกชนได้ทันทั่วถึง จะทำให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้ในการวางแผนการรักษาความปลอดภัยของชุมชนเพื่อให้เกาะยอเป็นพื้นที่ชุมชนท่องเที่ยวที่ปลอดภัย และสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวให้กับจังหวัดสงขลาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา
2. เพื่อหาแนวทางด้านการจัดการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

การทบทวนวรรณกรรม

จากการทบทวนวรรณกรรมเรื่องแนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา สามารถสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้ การศึกษาแนวคิดด้านความปลอดภัย: สำหรับในส่วนของการความปลอดภัยของงานวิจัยนี้แบ่งเกณฑ์ความปลอดภัยออกเป็น 4 ด้าน คือ ระบบการเข้าถึงในพื้นที่ที่ปลอดภัย ได้แก่ 1) ที่จอดรถ ทางเดิน ทางลาด บันได รวบรวมที่ได้มาตรฐาน 2) มีระบบตรวจเช็คความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ สามารถสังเกตการณ์หรือบันทึกภาพบริเวณทางเข้าออกและจุดสำคัญ ๆ ตลอด 24 ชั่วโมง 3) มีแสงสว่างในจุดเข้าถึง มีเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่มีประสิทธิภาพและน้ำมันสำรอง พร้อมใช้งานได้ไม่น้อยกว่า 2 ชั่วโมง ระบบแจ้งเตือนความปลอดภัย ได้แก่ 1) ป้ายเตือน / สัญลักษณ์ 2) อุปกรณ์เสียงเพื่อเตือนภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน 3) กล้องวงจรปิด และ 4) ป้อมสำหรับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยระบบการป้องกันเพลิงไหม้ ได้แก่ 1) มีระบบการเดินสายไฟและติดตั้งอุปกรณ์ที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัยและได้รับการดูแล 2) มีการป้องกันเชื้อเพลิง น้ำมัน และก๊าซที่สะสมไว้อย่างเหมาะสม ปลอดภัย 3) มีแผนผังทางหนีไฟและป้ายทางออกฉุกเฉินเรื่องแสงที่ใช้งานได้ดีแสดงชัดเจน 4) มีไฟแสงสว่างฉุกเฉินที่อยู่ในสภาพใช้งานได้ดี ติดตั้งไว้ในจุดที่จำเป็น 5) มีเส้นทางหนีไฟและบันไดหนีไฟ ซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่ใช้งานได้สะดวกรวดเร็ว ขนาดเหมาะสม มีการระบายอากาศและแสงสว่างอย่างเพียงพอ สามารถนำไปสู่พื้นที่ปลอดภัยได้โดยสวัสดิภาพ และได้รับการดูแลรักษาอยู่เสมอ 6) มีการสำรองน้ำใช้ในกิจกรรมที่จำเป็นได้ไม่น้อยกว่า 1 วัน 7) มีระบบสื่อสารเพื่อขอความช่วยเหลือฉุกเฉินไปยังเครือข่ายต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ 8) มีแผนป้องกันภัยเตือนภัยและระงับภัยที่ผ่านการทดลองและฝึกซ้อมอยู่เสมอ มาตราการป้องกันโรคระบาด (Department of Health Service Support, Ministry of Health & The Association of Siamese Architects under Royal Patronage, 2020) ได้แก่ การจัดเตรียมอุปกรณ์ฆ่าเชื้อ ณ จุดเข้า-ออกสถานที่ ระบบระบายอากาศในอาคาร การกำหนดระยะห่างการเข้าใช้อาคาร

กล่าวโดยสรุปได้ว่าการทบทวนวรรณกรรมในบทความวิจัยนี้ประกอบไปด้วย เรื่องการศึกษา แนวคิดด้านความปลอดภัยเป็นสำคัญ ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ปัจจัย กำหนดตัวแปร และออกแบบ วิธีการต่าง ๆ เพื่อกำหนดแนวทางด้านการจัดการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวโดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยจากการค้นหาและพิสูจน์ปัจจัย (Identification of the Factors) เกณฑ์การวัดค่าต่าง ๆ ที่ใช้ประเมินการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในพื้นที่วิจัย เริ่มจากการรวบรวมปัจจัยและตัวแปรจาก ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ที่มีการบันทึกไว้จากหนังสือ บทความวิจัยและวิชาการที่มีการตีพิมพ์ ในฐานข้อมูลในประเทศไทยและสากล และฐานข้อมูลอื่น ๆ ย้อนหลังไป 10 ปี ทำการคัดเลือกตัวแปร และปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ทักษะของผู้วิจัย นำมารวบรวมเป็นตารางเพื่อกำหนดแนวทางจากนั้นนำมา ตรวจสอบและยืนยันโดยผู้เชี่ยวชาญโดยใช้ “เทคนิคเดลฟาย” (Delphi Technique) ดังแผนภาพที่ 1

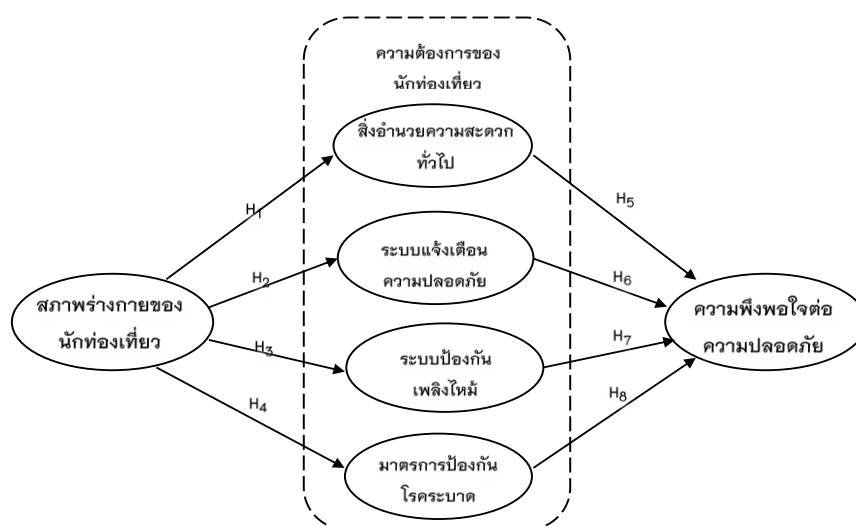

Fig.1 Conceptual framework

จากภาพที่ 1 แสดงถึงกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องของการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ (1) สภาพร่างกาย จำนวน 5 หัวข้อ (2) ความต้องการด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 ปัจจัยย่อย ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไป จำนวน 10 หัวข้อ ระบบแจ้งเตือนความปลอดภัย จำนวน 4 หัวข้อ ระบบป้องกันเพลิงไหม้ จำนวน 5 หัวข้อ และมาตรการป้องกันโรคระบาด จำนวน 11 หัวข้อ และ (3) ความพึงพอใจต่อความปลอดภัย จำนวน 4 หัวข้อตามลำดับ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ เกาะยอ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา ซึ่งหมายถึงกลุ่มตัวอย่างที่เป็นบุคคลที่เดินทางจากท้องถิ่นที่อยู่ของตนมายังตำบลเกาะยอเป็นการชั่วคราวด้วยความสมัครใจ และด้วยวัตถุประสงค์ที่มีใช้เพื่อไปประกอบอาชีพหรือหารายได้ เป็นผู้ที่เดินทางมายังสถานที่ท่องเที่ยวในตำบลเกาะยอ เพื่อความเพลิดเพลิน เป็นผู้ที่บรรลุนิติภาวะ (อายุ 20 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป) จำนวน 309 คน (Krejcie & Morgan, 1970) ตารางสำเร็จรูปแสดงจำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะสุ่มจากประชากร เป็นการเลือกด้วยวิธีการเลือกแบบบังเอิญ (Accidental sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งเป็นเครื่องมือในการสอบถามความคิดเห็นของนักท่องเที่ยว

จากนั้นทำการทดสอบความน่าเชื่อถือของเครื่องมือวิจัย ได้จากการทดลองเก็บข้อมูลเบื้องต้น (Pilot Study) จากกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาเกาะยอ 30 คน ของปัจจัยความต้องการความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (Tourist Requirements) 30 ตัวแปร ประกอบด้วยตัวแปร Q1 ถึง Q30 ทำการตรวจสอบค่า Cronbach's Alpha ได้เท่ากับ 0.963 (>0.7) ถือว่าแบบสอบถาม “เชื่อถือได้” (Nunnally, 1978) และปัจจัยความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว (Tourist Satisfaction) 4 ตัวแปร ทำการตรวจสอบค่า Cronbach's Alpha ได้เท่ากับ 0.971 (>0.7) ถือว่าแบบสอบถาม “เชื่อถือได้” (Nunnally, 1978) แล้วนำข้อมูลเชิงปริมาณมาวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม มีดังนี้ วิเคราะห์ข้อมูลที่รวบรวมได้จากการตอบแบบสอบถาม โดยวิธีการประมวลผลทางหลักสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ การหาค่าความถี่ และค่าร้อยละ สำหรับการวิเคราะห์การสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างนี้ เป็นการสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง ซึ่งใช้อธิบายผลในเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรและปัจจัยด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยวที่ส่งผลต่อความรู้สึกปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบจำลองเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ จากนั้นเป็นการวิเคราะห์แบบจำลองการวัด การวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้าง และสุดท้ายเป็นผลการทดสอบสมมติฐานเชิงสถิติได้ผลการวิเคราะห์ ตามลำดับ

สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามให้กับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ ข้อมูลทั้งหมดที่เก็บมาได้ 309 ฉบับ เป็นไปตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 22 วัน (วันที่ 16 กรกฎาคม – 6 สิงหาคม พ.ศ. 2563) ได้ผลนำมาแสดงเป็นข้อมูลเชิงบรรยายจำนวนและสัดส่วน คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 100

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า จากการเก็บข้อมูลแบบสอบถามนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ ที่เกี่ยวกับปัจจัยความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ข้อมูลทั้งหมดที่เก็บมาได้

309 ฉบับ เป็นไปตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ ซึ่งได้ผลนำมาแสดงเป็นข้อมูลเชิงบรรยายจำนวนและสัดส่วน คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวจากตารางที่ 1 ผลคุณลักษณะข้อมูลเชิงบรรยายของนักท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างที่เก็บมาได้ทั้งหมด 309 คน พบว่า กลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเกาะยอ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 72.5) ที่มีช่วงอายุ 30-39 ปี (ร้อยละ 42.1) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 62.1) และรายได้ 10,000-30,000 บาท/เดือน (ร้อยละ 54.7) นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกกราคาห้องพัก 500-1,000 บาท/คืน (ร้อยละ 47.9) และเลือกเข้าพักโฮมสเตย์ (ร้อยละ 57.0) จากนั้นได้ทำการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของทุกตัวแปรในแต่ละปัจจัย

ตารางที่ 1 (Table 1) ผลค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานตัวแปรด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

คุณลักษณะของข้อมูล	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
ประสบการณ์ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว			
- แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	4.05	0.60	มาก
- แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม	3.99	0.62	มาก
- แหล่งท่องเที่ยวเฉพาะตามวิถีของชาวเกาะยอ	4.12	0.59	มาก
สุขภาพปัจจุบันของนักท่องเที่ยว			
- การเดิน	3.56	0.88	มาก
- การมองเห็น	3.56	0.80	มาก
- การได้ยิน	3.71	0.82	มาก
- การรับรู้กลิ่น	3.73	0.82	มาก
ความพอใจโดยรวมต่อความปลอดภัย			
- ความรู้สึกเชื่อมั่น	3.95	0.50	มาก
- ความรู้สึกเชื่อใจ	3.93	0.51	มาก
- ความรู้สึกเชื่อถือ	3.94	0.55	มาก
- ความรู้สึกพึงพอใจ	3.95	0.54	มาก
การรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน			
- มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ	4.05	0.49	มาก
- มีทางลาดเข้าสู่อาคาร/ภายในอาคาร ที่ผู้พิการขึ้นเข้าได้	3.96	0.58	มาก
- มีบันไดที่พื้นไม่ลื่นและมีราวจับช่วยในการทรงตัว กันลื่น กันล้ม	3.95	0.58	มาก
- มีราวจับที่มีผิวเรียบ มองเห็นได้ชัดเจน	3.94	0.58	มาก
- มีทางเข้าอาคาร ทางสัญจรระหว่างอาคาร ทางเชื่อมระหว่างอาคารที่กว้างพอสำหรับรถเข็นและพื้นไม่ลื่น	3.95	0.56	มาก
- ห้องน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกภายใน ที่จัดเตรียมสำหรับผู้พิการ	4.10	0.52	มาก
- พื้นผิวต่างสัมผัส ที่กันลื่นและสามารถบอกทิศทางสำหรับผู้พิการได้	4.00	0.63	มาก

คุณลักษณะของข้อมูล	$\bar{x}$	S.D.	ความหมาย
- ป้ายสัญลักษณ์ ที่มองเห็นได้ชัดทั้งกลางวัน-กลางคืน	4.29	0.61	มาก
- จุดบริการข้อมูล เคาน์เตอร์ติดต่อ ที่ผู้พิการสามารถเข้าใช้งานได้	4.06	0.50	มาก
- ประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออกได้	4.05	0.55	มาก
การรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยในสภาพแวดล้อม			
- มีป้ายเตือน/ สัญลักษณ์ ให้ระมัดระวังภัยต่าง ๆ	4.07	0.53	มาก
- มีอุปกรณ์เสียงเพื่อเตือนภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น หอกระจายเสียง หรืออื่น ๆ	4.09	0.54	มาก
- มีกล้องวงจรปิดติดตั้งทั่วไป และในบริเวณที่เป็นจุดเสี่ยง	4.08	0.57	มาก
- มีป้อมสำหรับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย	4.03	0.54	มาก
การรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อการป้องกันเพลิงไหม้ในสภาพแวดล้อม			
- มีอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น เครื่องดับเพลิง ตู้ดับเพลิง หัวฉีด น้ำดับเพลิง	4.05	0.54	มาก
- มีเครื่องตรวจจับควันและความร้อนในอาคาร	4.05	0.55	มาก
- มีไฟสัญญาณฉุกเฉิน สัญญาณเตือนเมื่อเกิดอัคคีภัย	4.09	0.51	มาก
- มีทางหนีไฟ	4.10	0.52	มาก
- มีจุดรวมพล	4.10	0.53	มาก
การรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ในสภาพแวดล้อม			
- มีเจล/แอลกอฮอล์ล้างมือ ณ จุดบริการต่าง ๆ	4.19	0.57	มาก
- มีพรมดักฝุ่นจากรองเท้าบริเวณทางเข้า-ออก	4.09	0.64	มาก
- มีประกาศขอความร่วมมือปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะ	4.03	0.53	มาก
- มีการจัดการขยะมูลฝอยที่ดี	4.01	0.56	มาก
- มีพื้นที่ห้องพยาบาลที่สะดวกต่อการเข้า-ออก และที่จอดรถพยาบาล	4.03	0.56	มาก
- มีระบบเปิด-ปิดประตูแบบไม่ต้องสัมผัสหรืออัตโนมัติ	3.99	0.63	มาก
- มีระบบระบายอากาศภายในอาคารโดยวิธีธรรมชาติหรือวิธีกล	3.99	0.61	มาก
- มีระบบกรองอากาศ/เครื่องฟอกอากาศหรือระบบฆ่าเชื้อ วิธีอื่น ๆ	4.01	0.61	มาก
- การกำหนดขอบเขตพื้นที่ใช้งานชัดเจน ตามมาตรการรักษาระยะห่าง	4.05	0.60	มาก
- การกำหนดเส้นทางเดินแบบ One way เลี่ยงการเดินสวนกัน	4.06	0.60	มาก
- มีพื้นที่พักคอยหน้าอาคารเป็นพื้นที่เปิดโล่ง มีที่นั่งห่างตามเกณฑ์ 2 เมตร หรือ 4 ตารางเมตร/คน	4.11	0.57	มาก

จากตารางที่ 1 แสดงประสบการณ์ท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอันดับที่ 1 คือชอบเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะตามวิถีของชาวเกาะยอ อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) สำหรับในด้านสุขภาพปัจจุบันของนักท่องเที่ยวมีความสมบูรณ์ในเรื่องของการรับรู้กลิ่น การได้ยิน การมองเห็นและการเดินอยู่ในระดับดีมาก เรียงตามลำดับ ในส่วนของความรู้สึกพอใจโดยรวมต่อความปลอดภัยในสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของเกาะยออยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ประกอบด้วย

ความรู้สึกเชื่อมั่นในความปลอดภัย ความรู้สึกพอใจในความปลอดภัย ความรู้สึกเชื่อถือในความปลอดภัย ความรู้สึกเชื่อใจในความปลอดภัย ตามลำดับ

สำหรับเรื่องการรับรู้สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการท่องเที่ยว การรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปในสภาพแวดล้อมตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน (Universal Design) พบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญเรื่องการป้ายสัญลักษณ์ ที่มองเห็นได้ชัดทั้งกลางวัน-กลางคืน เป็นอันดับแรก อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.29$) สำหรับในด้านการรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยในสภาพแวดล้อมพบว่าอันดับแรกที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญคือเรื่องการมีอุปกรณ์เสียงเพื่อเตือนภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน เช่น หอกระจายเสียง หรืออื่น ๆ ($\bar{x}=4.09$) ในส่วนของการรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อการป้องกันเพลิงไหม้ในสภาพแวดล้อมพบว่าอันดับแรกที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญคือเรื่องมีทางหนีไฟ และ มีจุดรวมพล (4.10) และการรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ในสภาพแวดล้อม พบว่าอันดับแรกที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญคือเรื่องการมีเจล/แอลกอฮอล์ล้างมือ ณ จุดบริการต่าง ๆ ($\bar{x}=4.19$)

ผลการวิจัยพบว่า การวิเคราะห์การสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างนี้ เป็นการสร้างแบบจำลองสมการเชิงโครงสร้าง ซึ่งใช้อธิบายผลในเชิงสาเหตุ ระหว่างตัวแปรและปัจจัยด้านความปลอดภัยในการท่องเที่ยว ที่ส่งผลต่อความรู้สึกปลอดภัยของนักท่องเที่ยวในพื้นที่ เกาะยอ โดยมีขั้นตอนการสร้างแบบจำลองเริ่มต้นด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ จากนั้นเป็นการวิเคราะห์แบบจำลองการวัด การวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้าง และสุดท้ายเป็นผลการทดสอบสมมติฐานเชิงสถิติ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ ของนักท่องเที่ยว (Wanitbanha, 2013) ข้อมูลผู้ตอบแบบสอบถาม ในส่วนของข้อคำถามปัจจัยความปลอดภัยในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว (4 ปัจจัย/ 30 ข้อคำถาม) มากำหนดเป็นตัวแปรหรือหัวข้อเพื่อที่จะทำการจัดกลุ่มตัวแปรที่มีผลการวิเคราะห์ใกล้เคียงให้อยู่กลุ่มเดียวกัน โดยกลุ่มตัวแปรนี้ถูกเรียกว่าปัจจัยหรือองค์ประกอบ หรือด้านการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจในงานวิจัยนี้ใช้เทคนิคการหมุนแกนแบบ Varimax (หมุนแกนแบบตั้งฉาก) ในการจัดกลุ่มตัวแปร โดยการป้อนข้อมูลลงสู่โปรแกรมสำเร็จรูป โดยที่ค่า Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) = 0.950 (KMO>0.6) (Tabachnick & Fidell, 2001) และค่า Bartlett's Test of Sphericity = 0.000 (Sig.)

การวิเคราะห์แบบจำลองการวัดของนักท่องเที่ยว (Wanitbanha, 2013) ทำหน้าที่วัดค่าผลเชิงสถิติและ “ยืนยัน” การวิเคราะห์นั้นว่ามีการจัดกลุ่มตัวแปรเป็นปัจจัยที่ได้อธิบายสถิติ สมบูรณ์ดีหรือไม่ ซึ่งแบบจำลองการวัดก็คือ การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันนั่นเอง ในงานวิจัยนี้แบบจำลองการวัด ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อยืนยันว่าการจัดกลุ่มตัวแปร 4 กลุ่มปัจจัย (จากผลการวิเคราะห์ EFA ที่ผ่านมา) โดยการป้อนข้อมูลลงสู่โปรแกรมสำเร็จรูป ผลการวิเคราะห์ พบว่า แบบจำลองยังไม่ได้รูปสถิติ จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแบบจำลอง จากการพิจารณาค่า MI (Modification Indices) ที่ได้จากโปรแกรมสำเร็จรูป พบว่ามีตัวแปรบางตัวในแบบจำลอง ที่ให้ผลการวิเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ ผู้วิจัยจึงได้

ตัดตัวแปร/ปัจจัยบางตัวที่ให้ผลซ้ำซ้อนกันออกจากแบบจำลอง ผลที่ได้ทำให้แบบจำลองได้รูปสมมติฐาน (Fit) โดยที่ได้ค่า Chi-square = 59.305, df= 48, p = .127 (>.05), CMIN/DF = 1.236 (<3), GFI = .969 (>.90), RMSEA = .028 (<.08) (Arbuckle, 2011)

การวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Structural Model) ของ นักท่องเที่ยว แบบจำลองเชิงโครงสร้าง (Wanitbanha, 2013) ทำหน้าที่ “แสดงอิทธิพล” (Influence) ระหว่างปัจจัย (Factors) หรือตัวแปรแฝง (Latent Variables) ที่ส่งผล (Effect) ถึงปัจจัยอื่น ๆ จากข้อมูลเชิงประจักษ์ที่เก็บมาจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำมาเปรียบเทียบกับแบบจำลองที่ได้ศึกษาแนวคิดไว้แล้ว (Conceptual Model) ว่าแบบจำลองเชิงโครงสร้างนี้ได้รูปสมมติฐาน (Model Fit) หรือไม่ ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สร้างปัจจัยหรือตัวแปรแฝงเพิ่มเข้าไปในแบบจำลองอีก 2 ปัจจัย คือ ปัจจัยสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยว (Tourist Characteristics: TC) 4 ตัวแปร (เป็นปัจจัยต้น) และปัจจัยความพึงพอใจในความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (Tourist Safety Satisfaction: TS) 4 ตัวแปร (เป็นปัจจัยผลลัพธ์) จากนั้นทำการป้อนข้อมูลลงสู่โปรแกรมสำเร็จรูปและทำการวิเคราะห์ ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบจำลองยังไม่ได้รูปสมมติฐาน (Not Fit) ดีนัก จึงมีความจำเป็นต้องปรับปรุงแบบจำลอง จากการพิจารณาค่า MI (Modification Indices) พบว่ามีตัวแปรบางตัวในแบบจำลองที่ให้ผลการวิเคราะห์ที่มีความสัมพันธ์กันอยู่ ผู้วิจัยจึงใช้วิธีตัดตัวแปรบางตัวออกจากแบบจำลอง (ตามที่ Software เสนอแนะค่า MI) ผลที่ได้ทำให้แบบจำลองได้รูปสมมติฐาน (Fit) โดยที่ได้ค่า Chi-square = 66.986, df= 51, p = .066 (>.05), CMIN/DF = 1.313 (<3), GFI = .969 (>.90), RMSEA = .032 (<.08) (Arbuckle, 2011)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิจัยพบว่าจากผลที่ได้ในแบบจำลองเชิงโครงสร้างดังกล่าวสามารถแสดงผลลัพธ์การทดสอบสมมติฐาน (Hypothesis) เชิงสถิติที่ได้ตั้งไว้ ผลการทดสอบสมมติฐานแสดงในภาพที่ 2

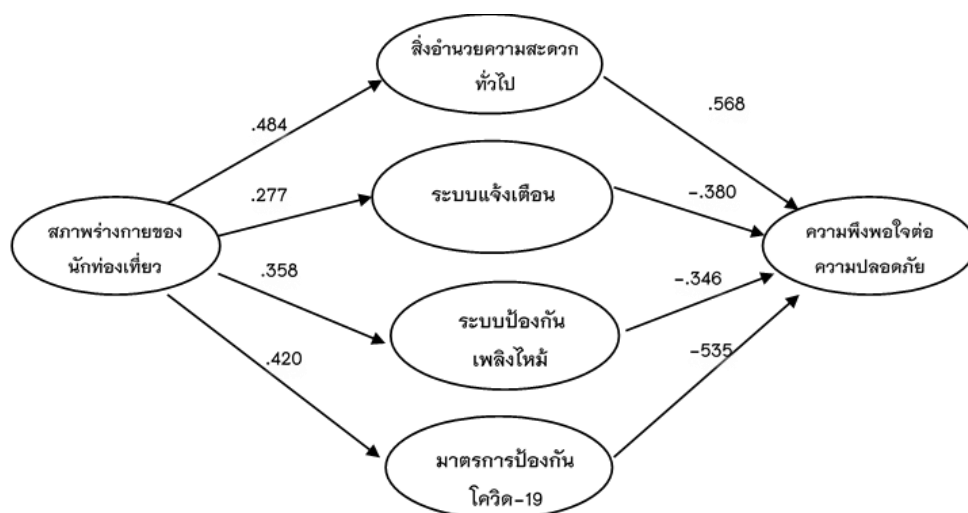

Fig.2 Statistical Hypothesis Testing Result Model Representing the Samples of Tourists

จากภาพที่ 2 พบว่าปัจจัยสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยวส่งผลต่อสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไป มาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) และระบบป้องกันเพลิงไหม้ ซึ่งหากผู้มีส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนช่วยกันพัฒนาประเด็นสำคัญด้านความปลอดภัยต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจนั่นเอง

จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองสมการเชิงโครงสร้างกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในเกาะยอ จากผลการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้างของกลุ่มตัวอย่างนักท่องเที่ยวที่ผ่านมาสามารถนำผลที่ได้มาสร้างเป็นแบบจำลองเชิงสาเหตุ โดยพิจารณาตั้งชื่อปัจจัยให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดเพื่ออธิบายสรุปความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวด้านความปลอดภัย ได้ดังแสดงในภาพที่ 3

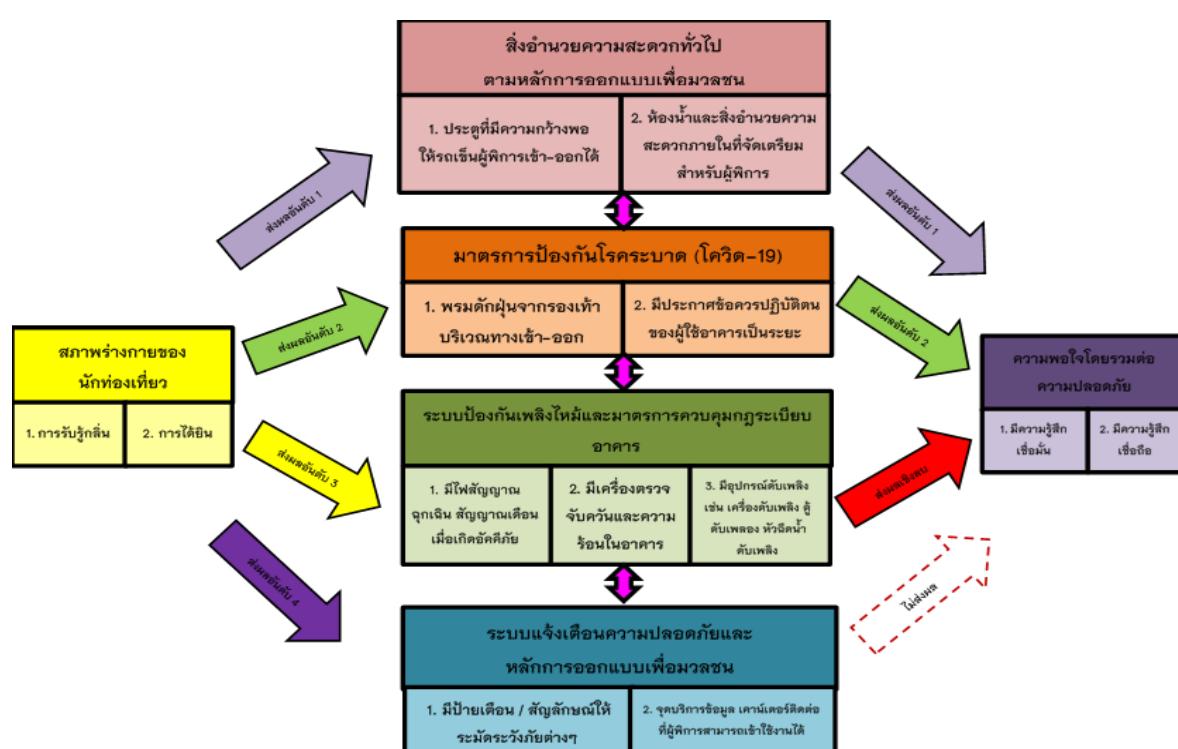

Fig.3 Causal Model of Safe Tourism for Tourists

ปัจจัยสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยว (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การรับรู้กลิ่น และ (2) การได้ยิน) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออก และ (2) ห้องน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่จัดเตรียมสำหรับผู้พิการ) “เป็นอันดับที่หนึ่ง”

ปัจจัยสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยว (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การรับรู้กลิ่น และ (2) การได้ยิน) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การจัดการขยะมูลฝอยที่ดี และ (2) การมีประกาศข้อควรปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะ) “เป็นอันดับที่สอง”

ปัจจัยสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยว (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การรับรู้กลิ่น และ (2) การได้ยิน) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยระบบป้องกันเพลิงไหม้และมาตรการควบคุมกฎระเบียบอาคาร (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การมีไฟสัญญาณฉุกเฉิน-สัญญาณเตือนเมื่อเกิดอัคคีภัย (2) การมีเครื่องตรวจจับควันและความร้อนในอาคาร และ (3) การมีอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น เครื่องดับเพลิง ตู้ดับเพลิง หัวฉีดน้ำดับเพลิง) “เป็นอันดับสาม”

ปัจจัยสภาพร่างกายของนักท่องเที่ยว (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การรับรู้กลิ่น และ (2) การได้ยิน) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยและหลักการออกแบบเพื่อมวลชน (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การมีป้ายเตือน-สัญลักษณ์ให้ระมัดระวังภัยต่าง ๆ และ (2) จุดบริการข้อมูล เคาน์เตอร์ติดต่อที่ผู้พิการสามารถใช้งานได้) “เป็นอันดับสี่” ตามลำดับ

ในส่วนของปัจจัยผลลัพธ์ความพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว ที่มีสาเหตุมาจากความต้องการความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว พบว่าปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออก และ (2) ห้องน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่จัดเตรียมสำหรับผู้พิการ) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยความพอใจโดยรวมต่อความปลอดภัย (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ความรู้สึกเชื่อมั่น และ (2) ความรู้สึกเชื่อถือ) “เป็นอันดับหนึ่ง”

ปัจจัยมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การจัดการขยะมูลฝอยที่ดี และ (2) การมีประกาศข้อควรปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะ) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยความพอใจต่อความปลอดภัย (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ความรู้สึกเชื่อมั่น และ (2) ความรู้สึกเชื่อถือ) “เป็นอันดับที่สอง”

ปัจจัยระบบป้องกันเพลิงไหม้และมาตรการควบคุมกฎระเบียบอาคาร (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การมีไฟสัญญาณฉุกเฉิน-สัญญาณเตือนเมื่อเกิดอัคคีภัย (2) การมีเครื่องตรวจจับควันและความร้อนในอาคาร และ (3) การมีอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น เครื่องดับเพลิง ตู้ดับเพลิง หัวฉีดน้ำดับเพลิง) “ส่งผลเชิงลบต่อ” ปัจจัยความพึงพอใจต่อความปลอดภัย (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ความรู้สึกเชื่อมั่น และ (2) ความรู้สึกเชื่อถือ)

ปัจจัยระบบแจ้งเตือนความปลอดภัยและหลักการออกแบบเพื่อมวลชน (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การมีป้ายเตือน-สัญลักษณ์ให้ระมัดระวังภัยต่าง ๆ และ (2) จุดบริการข้อมูล เคาน์เตอร์ติดต่อ ที่ผู้พิการสามารถใช้งานได้) “ไม่ส่งผลต่อ” ปัจจัยความพึงพอใจต่อความปลอดภัย ตามลำดับ

ในส่วนของปัจจัยผลลัพธ์ความพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยว ที่มีสาเหตุมาจากความต้องการความปลอดภัยด้านต่าง ๆ ของนักท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออก และ (2) ห้องน้ำและสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่จัดเตรียมสำหรับผู้พิการ) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยความพอใจโดยรวมต่อความปลอดภัย (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ความรู้สึกเชื่อมั่น และ (2) ความรู้สึกเชื่อถือ) “เป็น

อันดับหนึ่ง” และปัจจัยมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) การจัดการขยะมูลฝอยที่ดี และ (2) การมีประกาศข้อควรปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะ) “ส่งผลต่อ” ปัจจัยความพอใจต่อความปลอดภัย (ประกอบด้วยตัวชี้วัด (1) ความรู้สึกเชื่อมั่น และ (2) ความรู้สึกเชื่อถือ) “เป็นอันดับที่สอง”

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัจจัยเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไป มาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) และ ระบบป้องกันเพลิงไหม้ ล้วนแล้วแต่เป็นประเด็นที่สำคัญที่สร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยด้านการจัดการการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการด้านความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวประเทศไทย โดยจากผลการวิจัยดังกล่าวยังสามารถนำไปเป็นแนวทางการจัดการด้านการรักษาความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Chamnina (2020) ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการจัดการความปลอดภัยต้องมีการจัดทำนโยบายด้านการจัดการความปลอดภัยที่เป็นนโยบายและแผนปฏิบัติในทิศทางเดียวกันสำหรับการบริหารทุกระดับ โดยแนวทางในการจัดการความปลอดภัยประกอบด้วย 1) มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางน้ำ 2) มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยทางถนน 3) มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยจากการถูกหลอกลวงเอาเปรียบ 4) มาตรการเกี่ยวกับความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 5) มาตรการเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือแก่นักท่องเที่ยว หากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องคำนึงถึงแนวทางดังกล่าวจะสามารถช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ทางการท่องเที่ยวของประเทศและจุดหมายปลายทางที่เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว โดยจากการที่ประเทศไทยนั้นให้ความสำคัญกับรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่เป็นลักษณะของการท่องเที่ยวที่สามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ออกไปทำให้เกิดความยั่งยืนที่แท้จริง (Thaveeseng et al., 2020)

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าแนวทางด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องแนวทางบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน ซึ่งประกอบด้วย การจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ การจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์ ที่มองเห็นได้ชัดทั้งกลางวัน กลางคืน และการจัดให้มีประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออกได้ ในส่วนของเรื่องแนวทางการป้องกันโรคระบาด(โควิด-19) ประกอบด้วย การจัดให้มีเจล/แอลกอฮอล์ล้างมือ ณ จุดบริการต่าง ๆ และการจัดให้มีประกาศข้อควรปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะ และเรื่องแนวทางการจัดการระบบป้องกันเพลิงไหม้ ประกอบด้วย การจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น เครื่องดับเพลิง ตู้ดับเพลิง หัวฉีดน้ำดับเพลิง การจัดให้มีไฟสัญญาณฉุกเฉิน สัญญาณเตือนเมื่อเกิดอัคคีภัย และการจัดให้มีทางหนีไฟ และมีจุดรวมพล

อย่างไรก็ตามการยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยด้านการท่องเที่ยวสู่สากล เป็นแนวทางที่สามารถช่วยสร้างความเชื่อมั่นและสร้างการรับรู้ที่ดีต่อสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Thanapansiri (2016) พบว่า การยกระดับมาตรฐานความปลอดภัยสู่สากล ความร่วมมือร่วมใจทั้งภายในและภายนอกองค์กรและการให้บริการด้วยหัวใจ จะนำไปสู่การสร้างคามพึงพอใจในการให้บริการกับนักท่องเที่ยว โดยหากได้รับความร่วมมือของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย Khongthong & Meesawatdikul (2019) กล่าวถึงแนวทางการจัดการความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวของอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในฐานะจุดหมายปลายทางทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติ ทั้งนี้หากคนในทุกภาคส่วนให้ความร่วมมือก็จะทำให้การจัดการความปลอดภัยทางการท่องเที่ยวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยทำให้เกิดองค์ความรู้เรื่องแนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลานั้น โดยทางคณะผู้วิจัยได้จัดทำในลักษณะของเล่มคู่มือ ขนาด A5 ส่งมอบให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเรื่อง“สภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยในการท่องเที่ยว ตำบลเกาะยอ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา” จากปัจจัยในมิติต่าง ๆ ที่ได้จากการวิเคราะห์จากแบบจำลองสมการโครงสร้างที่มีรายละเอียดดังแผนภาพที่ 4

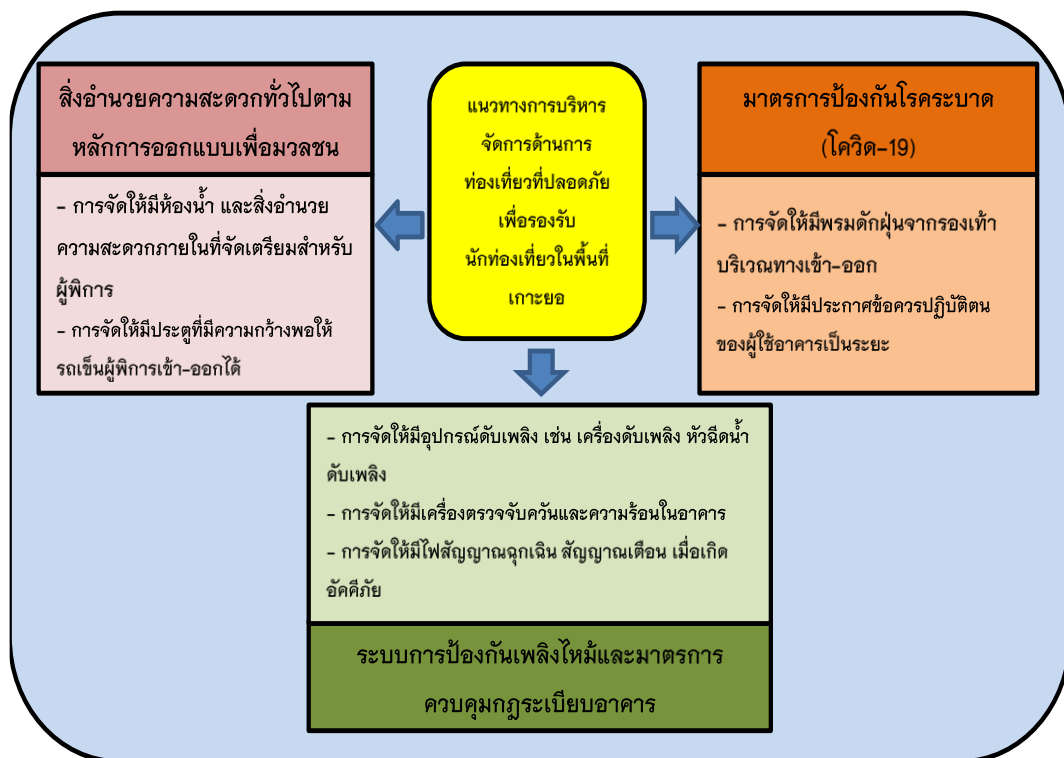

Fig.4 Approaches to Safe Tourism Management for Tourists

จากแผนภาพที่ 4 อธิบายองค์ความรู้ใหม่จากการวิจัยในเรื่องแนวทางการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยก อำเภอมะนัง จังหวัดสงขลา อันประกอบไปด้วย 3 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ 1) สิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน โดยต้องคำนึงถึงในเรื่องของการจัดให้มีห้องน้ำ และสิ่งอำนวยความสะดวกภายในที่จัดเตรียมสำหรับผู้พิการ รวมถึงการจัดให้มีประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออกได้ 2) ระบบการป้องกันเพลิงไหม้และมาตรการควบคุมกฎระเบียบอาคาร โดยต้องคำนึงถึงในเรื่องของการจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น เครื่องดับเพลิง หัวฉีดน้ำดับเพลิง รวมถึงการจัดให้มีเครื่องตรวจจับควันและความร้อนในอาคารอีกทั้งการจัดให้มีไฟสัญญาณฉุกเฉิน สัญญาณเตือน เมื่อเกิดอัคคีภัย และ 3) มาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) โดยต้องคำนึงถึงในเรื่องของการจัดให้มีพรมดักฝุ่นจากรองเท้าบริเวณทางเข้า-ออก และการจัดให้มีประกาศข้อควรปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะเพื่อความปลอดภัยของผู้ที่เดินทางเข้ามาทำกิจกรรมในอาคารและเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจในด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยวนั่นเอง

สรุป

สรุปในภาพรวมของบทความ ปัจจัยด้านความปลอดภัยประกอบไปด้วย 4 มิติ คือ มิติที่ 1 ปัจจัยสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน มิติที่ 2 ปัจจัยระบบแจ้งเตือนความปลอดภัย มิติที่ 3 ปัจจัยระบบการป้องกันเพลิงไหม้และมาตรการควบคุมกฎระเบียบอาคาร และ มิติที่ 4 ปัจจัยมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ในส่วนของการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์แบบจำลองเชิงโครงสร้าง พบว่าแนวทางด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวในพื้นที่เกาะยก นั้นจำเป็นต้องให้ความสำคัญในเรื่องแนวทางการจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน ซึ่งประกอบด้วย การจัดให้มีที่จอดรถสำหรับผู้พิการ การจัดให้มีป้ายสัญลักษณ์ ที่มองเห็นได้ชัดทั้งกลางวัน กลางคืน และการจัดให้มีประตูที่มีความกว้างพอให้รถเข็นผู้พิการเข้า-ออกได้ ในส่วนของเรื่องแนวทางการมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) ประกอบด้วย การจัดให้มีเจล/แอลกอฮอล์ล้างมือ ณ จุดบริการต่าง ๆ และการจัดให้มีประกาศข้อควรปฏิบัติตนของผู้ใช้อาคารเป็นระยะ และเรื่องแนวทางการบริหารจัดการระบบป้องกันเพลิงไหม้ ประกอบด้วย การจัดให้มีอุปกรณ์ดับเพลิง เช่น เครื่องดับเพลิง ตู้ดับเพลิง หัวฉีดน้ำดับเพลิง การจัดให้มีไฟสัญญาณฉุกเฉิน สัญญาณเตือนเมื่อเกิดอัคคีภัย และการจัดให้มีทางหนีไฟ และมีจุดรวมพล โดยแนวทางการบริหารจัดการดังกล่าว จะเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับการท่องเที่ยวและการส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยในพื้นที่เกาะยกให้ยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่าปัจจัยด้านความปลอดภัยมุ่งเน้น 4 มิติด้วยกันอันประกอบไปด้วย มิติที่ 1 การบริหารจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมความสะอาดทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน มิติที่ 2 การบริหารจัดการเรื่องระบบแจ้งเตือนความปลอดภัย มิติที่ 3 การบริหารจัดการเรื่องระบบการป้องกันเพลิงไหม้และมาตรการควบคุมกฎระเบียบอาคาร และมิติที่ 4 บริหารจัดการเรื่องมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) อันจะส่งผลต่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในสถานที่ท่องเที่ยวของเกาะยอ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นส่วนของจังหวัด ผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้ประกอบการโฮมสเตย์ควรนำปัจจัยทั้ง 4 มิติไปใช้วางแผนบริหารจัดการในพื้นที่ของตนเพื่อสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่าปัจจัยด้านความปลอดภัยในสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวในเรื่องสิ่งแวดล้อมความสะอาดทั่วไปตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามแนวทางเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ นำความรู้เรื่องการรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมความสะอาดทั่วไปในสภาพแวดล้อมตามหลักการออกแบบเพื่อมวลชน (Universal Design) มาประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามลำดับคือ มีป้ายสัญลักษณ์ มีห้องน้ำ และสิ่งแวดล้อมความสะอาดภายใน ที่จัดเตรียมสำหรับผู้พิการ หรือ) มีจุดบริการข้อมูล เคาน์เตอร์ติดต่อที่ผู้พิการสามารถเข้าใช้งานได้ โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นส่วนของจังหวัด ผู้นำชุมชน ประชาชน และผู้ประกอบการโฮมสเตย์ควรนำไปวางแผน ในพื้นที่ของตนเพื่อสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

ขณะที่ปัจจัยด้านความปลอดภัยในสภาพแวดล้อมแหล่งท่องเที่ยวในเรื่องมาตรการป้องกันโรคระบาดเป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการตามแนวทางเรียงตามลำดับความสำคัญ ดังนี้ ควรนำความรู้เรื่องของการรับรู้ถึงความปลอดภัยต่อมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพคือ การมีเจล/แอลกอฮอล์ล้างมือ ณ จุดบริการต่าง ๆ มีพื้นที่พักคอยหน้าอาคารเป็นพื้นที่เปิดโล่ง มีที่นั่งห่างตามเกณฑ์ 2 เมตร หรือ 4 ตารางเมตร/คน และอุปกรณ์เสี่ยงเพื่อเตือนภัยกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นส่วนของจังหวัด ผู้นำชุมชน ประชาชนและผู้ประกอบการโฮมสเตย์ควรนำไปใช้ดำเนินการ ในพื้นที่ของตนเพื่อสร้างมาตรฐานด้านความปลอดภัยให้กับนักท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

งานวิจัยนี้ได้ขอค้นพบองค์ความรู้ด้านปัจจัยด้านความปลอดภัย 4 มิติที่สำคัญ คือ ปัจจัยด้านความปลอดภัยประกอบไปด้วย 4 มิติ คือ มิติที่ 1 ปัจจัยสิ่งแวดล้อมความสะอาดทั่วไปตามหลักการ

ออกแบบเพื่อมวลชน มิติที่ 2 ปัจจัยระบบแจ้งเตือนความปลอดภัย, มิติที่ 3 ปัจจัยระบบการป้องกันเพลิงไหม้และมาตรการควบคุมกฎระเบียบอาคาร และมิติที่ 4 ปัจจัยมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการด้านความปลอดภัยในพื้นที่การท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ โดยควรให้ความสำคัญกับปัจจัยมาตรการป้องกันโรคระบาด (โควิด-19) เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังพื้นที่ สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบการท่องเที่ยวที่ปลอดภัยในเมืองไมซ์ (MICE City)

References

- Arbuckle, J. L. (2011). *IBM SPSS Amos 20 user's guide*. IBM Corporation.
- Bangkokbiznews. (2020, June 16). *Guidelines to revive tourism after the Covid-19 crisis*, Bangkokbiznews. <https://www.bangkokbiznews.com/news/885171>
- Bangkokbiznews. (2020, April 28). *State-private' to enhance the safety prepare to launch the symbol 'safety-health'*. Bangkokbiznews. <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/878087>
- Chamnina, E. (2020). Tourism safety management in Phuket. *Journal of MCU Nakhondhat*, 7(8), 174–189.
- Department of Health Service Support, Ministry of Health & The Association of Siamese Architects under Royal Patronage. (2020, June 23). *Building management and facilities for safety from COVID-19 infection*. The Association of Siamese Architects under Royal Patronage. <https://asa.or.th/handbook/covid-19/>
- Khongthong, P., & Meesawatdikul, W. (2019). Guidelines of tourism safety management of Hua-Hin, Prachuap Khiri Khan as tourist destination for foreign tourists. *Dusit Thani College Journal*, 13(1), 403–412.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.
- Ministry of Tourism and Sports. (2021, April 26). *Special ASEAN tourism ministers meeting on coronavirus disease 2019 (COVID-19)*. <https://www.mots.go.th/Newsview.php?nid=12639>
- Nunnally, J. C. (1978). *Psychometric theory* (2nd ed.). McGraw-Hill.
- Ruengtam, P. (2020). *Safety tourism modeling, Tumbon Koh Yo, Amphoe Mueang, Songkhla*. Mahasarakham University.
- Siamrath. (2020, April 10). *COVID-19 impacts the Thai tourism sector as number one in the world*. Siamrath. <https://siamrath.co.th/n/146002>

- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2001). *Using multivariate statistics* (4th ed.). Allyn & Bacon.
- Thanapansiri, P. (2016). Management of life and property safety for tourists by Phuket tourist police. *Phuket Rajabhat University Academic Journal*, 12(1), 123–149.
- Thaveeseng, H. et al. (2020). The potential of creative tourist destination in Satun province. *Journal of Thai Hospitality and Tourism*, 15(1), 3–16.
- Wanitbantha, K. (2013). *Structural equation analysis*. Samlada.